

גוואטמאלה: פרשת אליאידה פופה

בדרך כלל אנשי-שוליים, מרינפס שנכשלו בחיים. אבל קשה מאוד להדביק תווית כזו לוויילס אליסון קארט. מולטימיליונר (בדולרים), בעל 470 תחנות רדיו ו-37 תחנות טלוויזיה ברחבי ארצות-הברית. העיתונאי המפורסם, דרו פירסון, כינה את קארטו וקבוצתו ניאורנאצים, וציטט את מיכתבו על תבוסתו המצערת של אדולף היטלר.

קארטו עומד בראש קבוצה פאשיסטית, המממנת עסקים ימניים ולוחמת בכל מגמה ליברלית בתוך ארצות-הברית. הליגה למניעת השמחה של בני-ברית טוענת, שאנשי קארטו ניסו לגייס כספים כדי להשליט דיקטטורה צבאית בארצם...

אין אנה פראנק. קארטו מוציא שבועון בשם פופטליט (340 אלף עותקים), המשופע בכותרות כמו:

באמצע דצמבר 1980 החליטה הפרופ' אליאידה פופה לבקר את אמה החולה בגוואטמאלה. פופה נחטפה בו ביום על-ידי שירותי-הביטחון, ומאז נעלמו עקבותיה. כל הנסיונות להשיג משילטונות גוואטמאלה מידע על גורלה עלו בתוהו. יש להניח שנרצחה.

במעשה עצמו אין שום חידוש, מאז שארצות-הברית הפילה את המישטר הדמוקרטי בארץ זו, הגובלת במכסיקו, נרצחו או נעלמו 80 אלף בני-אדם. אלא שהפעם פגע מישטר האימים של הגנרל לוקאס גארסיה באיש-יות מרשימה, בעלת מוניטין בינלאומי. פרשת פופה הפכה מוקד חשוב לעניין הרב שמגלה הקהילה הבין-לאומית בזוועות גוואטמאלה. האדישות בישראל היא מובנת מאליה — לוקאס גארסיה הוא לקוח מכובד של נשק וציוד חיוני המיוצר בישראל.

אינמלקטואלית פמיניסטית. פופה בת ה-66 נמלטה עם בעלה למכסיקו אחרי הפיכת 1954. הקאריירה שלה בארץ-המיקלט היתה מרשימה. עד לחטיפתה, לפני

בריטניה: מיהוא

מי?

העובדה שפול מקארטני הופיע בפירסוס היוקרה הבריטי "מי ומי" לא צריכה להפתיע במיוחד. אבל הפעם משך ההיבט הרכושני, לא המוסיקלי, את תשומת-ליבם של הפרשנים.

מסתבר ש-1978 בילבד הרוויח מקארטני 50 מיליון דולר מתמלוגים ומזכויות על הפקות מוסיקליות רבות, כולל הלו דולי. 1979 היתה עוד יותר שמנה, והכנסותיו של פול הגיעו ליותר מ-60 מיליון דולר. עורכי הספר לא הספיקו עדיין לכלול את תנובת 1980.

"מרגל סובייטי בבית הלבן" או "יומנה של אנה פראנק — זיוף". בעיתון מופיעות כתבות המוקיעות את המזימות המשותפות של בנקאים יהודים, עסקנים ציוניים וחתרנים קומוניסטיים, נגד הפועלים האמריקאיים ישרייה-הדרך.

בבניין המישרדים הענקי של קארטו בווינגטון, פועל לות כל חברות-הבנת שלו, כולל המוסד לביקורת היסטוריה, המוקדש, רובו ככולו, להפרכת ה"עלילה", שהנאצים השמידו יהודים במלחמת העולם השנייה.

קארטו עצמו, בדומה להאורד יו, אינו אותה להופיע בציבור. הוא מנהל את מישרדו בישיבות טלפוניות מביתו שבקליפורניה. מפעם לפעם הוא קופץ לווינגטון, כדי להפתיע את עובדיו במתדלים אמיתיים או מדומים. במישרד יש גלאישק שבו משתמשים ל"בידורים" עם עובדי המישרד. הוא מסרב להופיע בציבור או להתראיין.

בשנים האחרונות אין רואים עוד בקארטו איש-שוליים. הסינטור לשעבר סאם ארווין חלק לו מחמאות, וחבר בית-הנבחרים ג'ורג' האנסן עודד את כל חבריו לחתום על פופטליט. יותר ויותר אנשי ימין רואים בו מייצג לגיטימי של רעיונות אמריקניים אותנטיים.

אבל בשנה האחרונה צימצם קארטו במידה מסויימת את פעילותו בענייני פנים. הוא מפנה עתה את רוב משאביו לתמיכה בפאשיסטים בלבנון, בעיקר באנשי ה"פלאנגות של באשיר ג'ומאיל.

- * 20 אחוז מהאוכלוסיה — מובטלים.
- * 65 אחוז מועסקים בחקלאות, 11 אחוז בתעשייה.
- * 74 אחוז מהייצוא הוא חקלאי (קפה, כותנה וכו').
- * 30 אחוז מהאדמה הראייה לעיבוד מצויה בבעלותו של אחוז אחד מן האוכלוסיה!
- * 40 אחוז מהמועסקים משתכרים רק 60 דולר לשנה.
- * רק במשך עשר שנים, בין 1944 ל-1954, נהנתה גוואטמאלה ממישטר דמוקרטי. מאז היא נשלטת, באורח ישיר או בלתי ישיר, על-ידי הצבא המשרת את האליגרכיה המקומית ואינטרסים זרים, בעיקר של ארצות-הברית.
- * לדברי ושינגטון פוסט, לה'מונד, ניו-סטייטסמאן והצה"ר דת ראשי האופוזיציה — ישראל היא ספק הנשק העיקרי של גוואטמאלה.

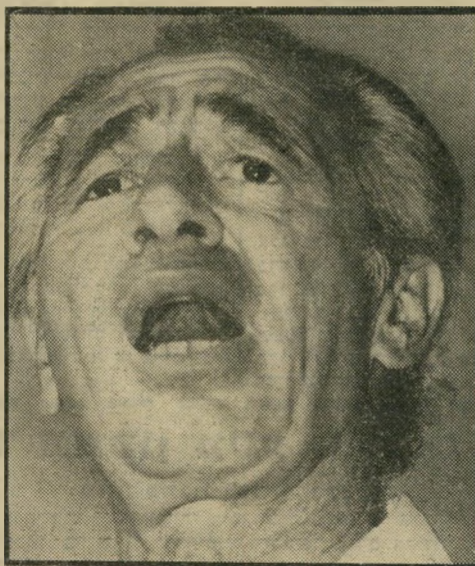
ארצות-הברית: הנאצי

שמאחורי הפאלגות

"מפלת היטלר היתה גם תבוסה לאירופה ולאמריקה". העולם כבר התרגל להצהרות כאלה מפי נאצים מושבעים.

תודה לקוראים

הפנייה לקוראים, לספק להעולם הזה מידע על יחסי חברות ישראליות, ובעיקר הסתדרותיות, עם דרום-אפריקה, הניב הענות בלתי-צפויה. אין טעם לשאול שוב את כור על קשריה עם דרום-אפריקה, או להעמיד עובדה זאת בסימן שאלה. חבר שחזר השבוע מיוהנסבורג סיפר, שהעיר שורצת

מייסד תעשיית-נשק שימקון פרם
ישראלים ביוהנסבורג

- ישראלים, בכללם אנשי כור. לכן נסתפק בשאלות יותר קלות:
- האם חברת המתכות איסכור קשורה בחברה בעלת שם זהה בדרום-אפריקה?
- האם מקפידה כור, לכל הפחות, על קיום קשרים רשמיים גם עם איגודי העובדים של השחוריים?
- כיצד נוהגות בנושא זה חברות אחרות, כולל התעשייה האווירית?
- האם צודק הירחון הלונדוני דה מידל איסט, הטוען בגליון אפריל שלו, שהתעשייה הצבאית סיעה לדרום-אפריקה לעקוף את אמברגו הנשק תוך שימוש באוניות צי"ים?

קורבן אליאידה פופה
80 אלף ברחו או נעלמו

שישה חודשים, לימדה פופה איטלקית וסוציולוגיה של נשים באוניברסיטה הלאומית של מכסיקו. היא מוכרת בכל רחבי אמריקה הלאטינית כסופרת, משוררת, מבקרת אמנות, מרצה, עיתונאית ומתרגמת. בשנים האחרונות עסקה בעיקר בתירגום יצירות מופת איטלקיות וצרפתיות לספרדית. היא גם תירגמה את מיטב הספרות הלאטינר אמריקאית לאיטלקית.

פופה היא (היתה?) אחת המנהיגות הבולטות של התנועה הפמיניסטית באמריקה הלאטינית. היא יסדה את העיתון הפמיניסטי הראשון באיזור, וקיימה יתוכנית קבועה בנושא זה ברדיו מכסיקו. בשנים האחרונות היתה פעילה מאוד באמנסטי אינטרנשיונל, ובאירגון בינלאומי של נשים נגד מישטר הדיכוי בגוואטמאלה. היא הפכה דמות מוכרת לצופי הטלוויזיה בכל רחבי העולם ופעלה, אולי יותר מכל גולה אחר, נגד מישטרן של לוקאס גארסיה.

יחד עם ואנס, יאנג וקארטר, פרשת פופה עורר רה גלי מחאה חסרי-תקדים. האירגון להצלתה, שניבנה במכסיקו מגרעין של 500 אינטלקטואלים ואמנים, הפך גוף בינלאומי. סניפים פעילים קמו בלונדון, פאריס, רומא, ונציה, שזוקהולם, קופנהאגן, קאראקס, ברצלונה, ניו-יורק וסאן-פרנציסקו. אמנסטי אינטרנשיונל, הפרלמנט המכסיקאי, הא"ם, אירגון מדינות אמריקה הלאטינית והפרלמנט האיטלקי גינו את ממשלת גארסיה, דרשו את שיחורה המיידית של פופה. מאמרים ורשימות על הפרשה הופיעו בכל עיתוני היוקרה בעולם, בכללם לה'מונד הצרפתי, גארדיין וטיימס הבריטיים, איל קוויירה דאלא פארא ואיל סאמפון האיטלקיים, וניו-יורק טיימס ושינגטון פוסט האמריקאיים.

קשה להאמין שהלחץ הכבד על ממשלת גוואטמאלה עצורה. ההפגנות הסוערות במכסיקו, שהיא מעצמה במרכז אמריקה, כמו הפניות לשגרירות גוואטמאלה מצד מיטב אנשי הרוח — לא נענו כלל. אין צורך לומר שממשלתם של רונאלד רגן ואלכסנדר הייג, אינה מפעילה כל לחץ. נושא זכויות האדם ירד מהפרק בווינגטון, יחד עם אנדרו יאנג, סירוס ואנס ולבסוף גם ג'ימי קארטר.

- * שוכנת באמריקה המרכזית, ליד מכסיקו, 7 מיליון תושבים.
- * 50 אחוז מהתושבים הם אינדיאנים, המדברים ב-32 שפות מקומיות.
- * 85 אחוז מאינדיאנים, 62 אחוז מכלל האוכלוסיה, אינם יודעים קרוא וכתוב.